

На основу члана 6. став 1. Уредбе о заступнику Републике Србије пред Европским судом за људска права („Службени гласник РС“, број 61/06 –пречишћен текст) објављује се, на српском и енглеском језику, Пресуда Европског суда за људска права по представци број 33888/05 – Поповић против Србије, која гласи:

„ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ МИЛИЦА ПОПОВИЋ против СРБИЈЕ
(Представка број 33888/05)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

24. новембар 2009. године

Ова пресуда ће постати правоснажна у околностима предвиђеним чланом 44. став 2. Конвенције. Могуће су редакторске промене.

У предмету Поповић против Србије,

Европски суд за људска права (Друго одељење) заседајући у већу у чијем су саставу били:

Françoise Tulkens, *председник,*

Vladimiro Zagrebelsky,

Danutė Jočienė,

Dragoljub Popović,

András Sajó,

Nona Tsotsoria,

Kristina Pardalos, *судије,*

и Sally Dollé, *секретар Одељења,*

после већања на затвореној седници одржаној 3. новембра 2009. године,

изриче следећу пресуду, која је усвојена на тај дан:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке (број 33888/05), коју је Суду поднела против Државне Заједнице Србија и Црна Гора према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: “Конвенција”) држављанка Србије, гђа Милица Поповић (у даљем тексту: “Подноситељка представке”), дана 12. септембра 2005. године.

2. Од 3. јуна 2006. године, после Декларације о независности Црне Горе,

Србија је искључива страна уговорница у поступцима пред Судом.

3. Подносиољку представке заступао је г. С. Стојановић, адвокат из Београда. Владу Србије (у даљем тексту: “Влада”) заступао је њен заступник, г. С. Царић.

4. Дана 13. јула 2006. године Председник Другог одељења је одлучио да Владу обавести о представци. Примењујући члан 29. став 3. Конвенције, решио је, такође, да се основаност представке разматра истовремено када и допуштеност.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

5. Други општински суд у Београду је 23. октобра 1984. године донео пресуду у којој је, између осталог, наведено да је подносиатеља представке власница 36% стана и гараже у Београду. За преосталих 64% је утврђено да је имовина Д. С., бившег партнера подносиатеље представке. Ова пресуда је постала правоснажна 25. јуна 1985. године.

6. У посебном поступку, Четврти општински суд у Београду је 30. марта 1987. године пресудио да је физичка подела наведене непокретности немогућа, да уместо тога треба одржати јавну продају, и да средства од продаје треба на одговарајући начин поделити између бивших партнера.

7. Ова одлука је постала правоснажна 16. новембра 1987. године.

8. Четврти општински суд у Београду (у даљем тексту: „извршни суд“) је 18. маја 1990. године усвојио предлог подносиатеље представке и наложио извршење горе наведене одлуке од 30. марта 1987. године.

9. На рочишту одржаном 2. септембра 1996. године подносиатеља представке је понудила да откупи 64% предметног стана у власништву Д. С. и тако постане његов искључиви власник. Извршни суд је истог дана прихватио ову понуду, досудио непокретност подносиатељки представке у утврдио цену од 25.126,22 динара. Д. С. је касније уложио жалбу против ове одлуке.

10. После враћања предмета нижем суду, Окружни суд је 26. априла 2002. године потврдио одлуку извршног суда и она је тиме постала правоснажна.

11. Врховни суд је 3. марта усвојио захтев за заштиту законитости који је лично поднео Републички јавни тужилац. Он је укинуо одлуке нижих судова и вратио предмет извршном суду на поновно разматрање. Испоставило се да је одлука Врховног суда уручена подносиатељки представке до 12. јануара 2005. године.

12. После њиховог разлаза 1978. године, Д. С. је у потпуности задржао у власништву предметни стан, при чему изгледа да му подносиатеља представке није имала приступ од тада.

13. Подносиатељки представке је 20. октобра 2006. године враћена номинална вредност износа плаћеног према одлуци од 2. септембра 1996. године (видети став 9 у горњем тексту).

14. Подносиатеља представке је преминула 2. септембра 2007. године.

15. Четврти општински суд је 21. септембра 2007. године обуставио поступак док се чека на одређивање законских наследника подносиатеље представке.

16. Син подносиоце представке је 10. октобра 2008. године, као њен једини наследник, поднео захтев за наставак поступка.

17. Изгледа да од тада није било даљег развоја догађаја у овом предмету.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО

А. Закон о извршном поступку (објављен у Службеном листу Савезне Републике Југославије, бр. 28/00, 73/00 и 71/01)

18. Члан 4. предвиђа да се извршни поступак спроводи са посебном хитношћу.

19. Чл. 147. до 160. утврђују детаље у вези са јавном продајом некретнина.

Б. Закон о наслеђивању (објављен у Службеном гласнику Републике Србије, бр. 46/95 и 101/03)

20. Члан 212. став 1. предвиђа да се заоставштина преминулог преноси *ex lege* на законске наследнике у тренутку смрти.

ПРАВО

I. СМРТ ПОДНОСИТЕЉКЕ ПРЕДСТАВКЕ

21. Подносиоце представке је преминула 2. јуна 2007. године.

22. Први општински суд у Београду је 20. марта 2008. године прогласио сина подносиоце представке, г. Војка Мишковића, за њеног јединог законског наследника.

23. Господин Мишковић је 23. априла 2009. године обавестио Суд да он жели да настави са поступком који је покренула његова мајка.

24. С обзиром на релевантно домаће законодавство (видети став 20 у горњем тексту), као и на чињеницу да он има „очигледан имовински интерес“ у извршном поступку у питању, Суд сматра, без прејудицирања других прелиминарних примедби Владе, да г. Мишковић има основ да поступак настави уместо мајке (видети, *mutatis mutandis*, *Марчић и други подносиоци представке против Србије*, број 17556/05, ст. 35 – 40, 30. октобра 2007. године).

25. Према томе, сам г. Мишковић ће бити подносилац представке у даљем тексту.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 1. ПРОТОКОЛА БРОЈ 1

26. Према члану 1. Протокола број 1., подносилац представке се жалио због неизвршења правоснажне одлуке Четвртог општинског

суда од 30. марта 1987. године.

27. Члан 1. Протокола број 1 гласи како следи:

“Свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.”

А. Допуштеност

28. Влада је ставила разне примедбе на допуштеност овог питања. Међутим, Суд је одбацио сличне примедбе у многим претходним случајевима (видети, на пример, *Предузеће ЕВТ против Србије*, број 3102/05, ст. 39 – 42, 21. јун 2007. године). Он не налази посебне околности у предметном случају које би захтевале да одступи од овакве судске праксе. Због тога он представку проглашава допуштеном.

Б. Основаност

29. Подносилац представке је поново потврдио да су његова имовинска права повређена, док је Влада остала при ставу да није било повреде члана 1. Протокола број 1.

30. Суд је често налазио да, у контексту члана 1. Протокола број 1, позитивне обавезе Држава могу захтевати предузимање мера када су неопходне ради заштите права на имовину, посебно када постоји директна веза између мера које подносилац представке може законито очекивати да ће их органи предузети и делотворног уживања његове имовине (видети, *Бурдов против Русије*, број 59498/00, ст. 39 – 42., ЕЦХР 2000-III).

31. Према томе, Држава је одговорна да употреби сва правна средства која има на располагању како би се извршила правоснажна судска одлука, упркос чињеници да је она донета против приватног лица, као и да обезбеди потпуно поштовање свих релеватних домаћих

поступака (видети, *mutatis mutandis*, *Марчић и други подносиоци представке против Србије*, цитиран у горњем тексту, став 56.).

32. Када се вратимо на предметни случај, Суд прво примећује да се непрекидна неспособност домаћих органа да предметни стан продају јавном продајом своди на мешање у имовинска права подносиоца представке. Друго, одлука о којој је реч постала је правоснажна 16. новембра 1987. године, а њено извршење је наложено 18. маја 1990. године. Треће, Протокол број 1 је ступио на снагу у односу на Србију 3. марта 2004. године, што значи да је предметно неизвршење у надлежности Суда *ratione temporis* у периоду од пет година и осам месеци, а неких четрнаест година је већ протекло пре тог датума. Најзад, све указује на то да је јавну продају требало одмах обавити.

33. С обзиром на горе наведено, Суд сматра да српски органи нису испунили своју позитивну обавезу, у смислу члана 1. Протокола број 1 да изврше одлуку од 30. марта 1987. године. Према томе, дошло је до повреде наведене одредбе.

III. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 13. КОНВЕНЦИЈЕ

34. Подносилац представке се даље жалио, према члану 13. Конвенције, да није имао средства да убрза поступак у питању нити да добије накнаду због одуговлачења у прошлости.

35. Члан 13. гласи како следи:

“Свако коме су повређена права и слободе предвиђене у овој Конвенцији има право на делотворан правни лек пред националним властима, без обзира јесу ли повреду извршила лица која су поступала у службеном својству.”

36. Суд примећује да ова притужба није очигледно неоснована у смислу члана 35. став 3 Конвенције и да се не може прогласити недопуштеном ни по ком другом основу. Притужба се, према томе, мора прогласити допуштеном.

37. С обзиром на ставове у вези са чланом 1. Протокола број 1 и претходне пресуде по овом питању (видети, *mutatis mutandis*, *Цветковић против Србије*, број 17271/04, став 59., 10. јун 2008. године), Суд сматра да у релеватном тренутку заиста није било делотворног правног средства према домаћем праву за притужбу подносиоца представке због предметног неизвршења. Према томе, дошло је до повреде члана 13. Конвенције у вези са чланом 1. Протокола број 1.

IV. ОСТАЛЕ НАВОДНЕ ПОВРЕДЕ

38. Према члану 6. став 1 Конвенције, подносиатељка представке се, такође, жалила на одлуку Врховног суда од 3.марта 2004.године.

39. Суд примећује да је ова одлука достављена подносиатељки представке до 12. јануара 2005.године, док је сама представка поднета 12. септембра 2005. године, више од шест месеци после тог датума. Произлази да је ова притужба поднета ван рока, па се, према томе, мора одбацити у складу са чланом 35. ст. 1 и 4 Конвенције.

40. Најзад, према члану 6. став 1 Конвенције, подносиатељка представке се опет жалила због неизвршења одлуке Четвртог општинског суда од 30.марта 1987. године.

41. Имајући у виду свој став у вези са чланом 1.Протокола број 1 у горњем тексту, Суд проглашава идентичну притужбу подносиатељке представке према члану 6. став 1 допуштеном, али не налази неопходним да посебно разматра њену основаност према овој одредби (видети, *mutatis mutandis*, *Davidescu против Румуније*, број 2252/02, став 57, 16. новембар 2006. године).

V. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

42. Члан 41. Конвенције предвиђа:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.“

A. Штета

43. Подносиатељка представке је тражио укупно 147,350 евра на име претрпљене материјалне и нематеријалне штете.

44. Влада је оспорила овај захтев.

45. Суд не уочава никакву узрочну везу између утврђене повреде и наводне материјалне штете. Он, стога, одбија овај захтев.

46. Међутим, Суд сматра да је подносиатељка представке претрпео извесну нематеријалну штету као последицу неизвршења у питању. Према томе, узимајући у обзир околности предмета и процењујући на правичној основи, Суд подносиоцу представке додељује 1.800 евра по овом основу.

47. Даље се мора приметити да пресуда којом Суд нађе повреду Конвенцију или Протокола уз њу намеће Туженој држави законску обавезу не само да плати износе досуђене на основу правичног задовољења већ и да изабере, под надзором Комитета министара, опште и/или, према случају, појединачне мере које ће усвојити у

домаћем правном поретку како би утврђена повреда била окончана (видети *Apostol против Грузије*, број 40765/02, став 71., ЕЦХР 2000).

48. С обзиром на свој став у предметном случају, Суд сматра да Тужена држава мора осигурати, одговарајућим средствима, извршење правоснажне одлуке Четвртог општинског суда од 30. марта 1987. године (видети, међу многим другим ауторитетима, *Марчић и други подносиоци представке против Србије*, цитиран у горњем тексту, став 65).

Б. Трошкови

49. Подносилац представке је тражио 41.092 евра на име трошкова пред домаћим судовима као и 2,000 евра на име трошкова у поступку пред Судом.

50. Влада је оспорила овај захтев.

51. Према пракси Суда, подносилац представке има право на накнаду трошкова само у оној мери у којој је показано да су они стварно и неопходно настали и да су оправдани у погледу износа. У предметном случају, на основу докумената које поседује и горе наведених критеријума, Суд одбија захтев за накнаду трошкова у домаћим поступцима, али сматра да је оправдано да му се додели износ од 600 евра за поступак пред Судом.

В. Затезна камата

52. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централне банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД ЈЕДНОГЛАСНО

1. *Проглашава* притужбу због неизвршења правоснажне домаће одлуке допуштеном, а преостали део представке недопуштеним;
2. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 1. Протокола број 1;
3. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 13. Конвенције у вези са чланом 1. Протокола број 1;
4. *Утврђује* да није неопходно да се посебно разматра притужба на неизвршење према члану 6. став 1. Конвенције;
5. *Утврђује*
(а) да Тужена држава треба да обезбеди, одговарајућим средствима, у року од три месеца од датума када ова пресуда постане правоснажна, у складу са чланом 44. став 2 Конвенције, извршење правоснажне одлуке Четвртог општинског суда од 30. марта 1987. године;

(б) да Тужена држава исплати подносиоцу представке, у року од иста три месеца, следеће износе:

(i) 1.800 евра (једна хиљада осам стотина евра), плус сваки порез који се може платити, на име претрпљене нематеријалне штете, и

(ii) 600 евра (шест стотина евра), плус сваки порез који подносилац представке може платити на име трошкова;

(в) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведени износ по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;

б. *Одбија* преостали део захтева подносиоца представке за правично задовољење.

Састављено на енглеском и достављено у писаној форми 24. новембра 2009. године, према Правилу 77 ставови 2 и 3 Пословника Суда.

Sally Dollé,
TULKENS,
Секретара одељења
Председник

F.